

Mot midnatt. Gatebilde fra Salzburg der Annelise har deltatt i sommerakademiet i en årrekke. Hun bor sentralt og kan smette ut og ta bilder til alle døgnets tider. Foto: Annelise Häupl Kirsebom.

«Enten blir du tannlege eller budeie!»

Det sa faren, den østerrikske legen og tannlegen Karl Häupl, da hans datter Annelise ville utdanne seg i kunstfaglig retning etter at hun hadde tatt artium i Innsbruck.

Tannlege ble hun og fikk til dels utløp for sin kreativitet i dette yrket, spesielt innen krone-bro. Men Annelise Häupl Kirsebom ga aldri slipp på drømmen om å skape kunst. Som 40-åring begynte hun å male, som 60-åring tok hun fatt på fotografier, og i fjor, som 80-åring, deltok hun med separatutstilling under «Nordic Light»-festivalen i Kristiansund. Et årlig arrangement med foto-

grafen Morten Krogvold som kunstnerisk leder – og hvor bare de aller beste får delta.

Et år er gått siden Annelise Kirsebom inntok Kristiansund med sine bilder når Tidende besøker henne hjemme i Sørkedalsveien i Oslo. I et stort gammelt hus der hun har bodd i mer enn 50 år. Debuten på Nordic Light har ført mye med seg, men nå begynner hun å «lande» og er klar for nye vandringar med kamera på jakt etter spennende motiver. – Det var en fantastisk opplevelse å bli invitert til å stille ut sammen med kjente fotografer fra hele verden. Jeg ble intervjuet og fikk store

oppslag blant annet i Aftenposten og Dagen, og flere av oss deltakere ble intervjuet av NRK om tema «godhet», sier hun og forteller at hun som følge av publisiteten er blitt oppringt av kolleger og venner hun ikke har hatt kontakt med på mange, mange år. Og hun har holdt foredrag i Oslo Kameraklubb om hvorfor hun fotograferer.

Å FASTHOLDE ØYEBLIKKET • – Noen ganger går jeg ut med kamera uten noen plan. Jeg lar øyet styre, ser kanskje noe som er fint i formen og lar meg overraske. Men det er mest mennesker som opptar meg, i de forskjjel-

ligste situasjoner som utspiller seg i det virkelige liv. Jeg tar helst bilder der folk ikke er klar over at de blir observert, som kafébilder, og poenget er å fastholde øyeblikket. Jeg ønsker å formidle en individuelt opplevd virkelighet, som tilskueren kan tolke på sin egen måte, sier hun og legger til at hun ikke vil ta oppstilte bilder i studio – det er ikke hennes sjanger.

Morten Krogvold har sagt at Annelise Kirseboms fotokunst er preget av «hennes kontinentale europeiske tilknytning». Hun er født i Oslo, har bodd i Norge siden 1955 og er likevel preget av det europeiske. Det vekker nysgjerrigheten hos intervjueren.

BARNDOM OG UNGDOM • Navnet Karl Häupl er kanskje ikke kjent for Tidendes lesere flest, men blant den eldre generasjon ringer det nok en bjelle. Häupl var både lege og tannlege da han kom til Norge midt på 1920-tallet fordi det ikke var lett å få arbeid i Østerrike. Han ble snart lærer på Tannlegehøyskolen og er sammen med danske Viggo Andresen kjent som opphavsmann for det såkalte «norske system», funksjonskjeveortopedien, som er basert på aktivatorbehandling. Häupl giftet seg norsk og fikk datteren Annelise i 1932.

– I 1934 fikk min far tilbud om et professorat ved det tyske universitetet i Praha. Vi flyttet dit og bodde der til 1943, men far forutså den politiske utviklingen og ville ha oss ut derfra. Det endte med at han søkte seg til Berlin og at min mor, søster og jeg ble evakuert til fars fødested, Seewalchen am Attersee i Østerrike, forteller Annelise.

Seewalchen var en liten by som fikk innbyggertallet mangedoblet når sommergjestene kom på besøk. Her fikk den lille familien husly i en praktfull villa som hadde stått ubebodd i 30 år. Forfallen og pittoresk der den lå i en stor park, og hvor stedets barn løp raskt forbi fordi de trodde det spøkte der. Det må ha vært både spennende og litt skummelt å vokse opp i slike omgivelser.

Annelise Häupl Kirsebom foran «Broen», 2006, en dobbelteksponering tatt i Salzburg, med borgen i bakgrunnen. Hun hadde sett en utstilling av Dag Alveng året før og lot seg inspirere til å eksperimentere med dette. Foto: Reidun Stenvik.

Søsken. Foto: Annelise Häupl Kirsebom.

Annelise Häupl Kirsebom – kort fortalt

1932	Født i Oslo
1934	Flytter til Praha
1943	Evakuert til Seewalchen am Attersee
1950	Studenteksamen i Innsbruck
1955	Tannlegeeksamen i Düsseldorf
1956	Tilleggskurs i Oslo
1961	Etablerer tannlegepraksis i Oslo
1974–	Div. tegne- og malerkurs
1992–	Sommerakademiet i Salzburg
1996–	Oslo Fotokunstscole
1997–	Workshops med Morten Krogvold
2000-tallet	Utstillinger og premier
2004	Pensjonerer seg
2012	Separatutstilling «Nordic Light», Kristiansund

Atten år gammel tok hun studenteksamen i Innsbruck, og så ble det odontologistudier i Tyskland. Selv om Annelise alltid hadde likt å tegne, aksepterte hun farens pålegg om å utdanne seg til tannlege.

MED TYSK UTDANNING TIL

NORGE • Som mange andre tysklandsstudenter fartet også Annelise litt rundt i landet. Først var hun i Freiburg, så i München før hun tok avsluttende eksamen i Düsseldorf. Hun giftet seg med en norsk kollega, og dermed ble det tilleggskurs ved Tannlegehøyskolen, pliktjeneste og privat praksis i Oslo før hun fikk en sønn i 1961 og flyttet inn i huset i Sørkedalsveien der hun fortsatt bor. Så stort er huset at hun etter hvert flyttet praksisen hit også.

Annelise Häupl, senere gift Kirsebom, trivdes som tannlege og angret ikke på yrkesvalget, men hun hadde ikke helt lagt bort tanken om å realisere sine kunstneriske ambisjoner. Fra midt på 1970-tallet har hun deltatt i en rekke tegne- og malerkurs både her hjemme og i utlandet. Flere av hennes bilder er tidligere publisert i Tidendes sommerhefter.

FOTO – ØYEBLIKKETS KUNST •

– Jeg var i mange år elev ved Emil Fedidas malerskole her i Oslo. Under hans ledelse malte jeg et bilde som ble sendt inn til Høstutstillingen i 1994. Det kom med i første runde, men ikke videre. Og dette året ble det arrangert en utstilling også for de refuserte, som jeg deltok i, sier hun og smiler. Så la Fedida ned sin malerskole og startet Oslo Fotokunstscole, og Annelise fikk

«Enken i Naxos» (112x125), 2003. Tatt under workshop med Morten Krogvold. Foto: Annelise Häupl Kirsebom

lyst til å prøve seg der også. Da var det gjort! – Men helt overbevist ble jeg ikke før jeg traff Morten Krogvold, sier damen som har deltatt i hele 14 «workshops» med ham.

Det er flere grunner til at Annelise Kirsebom har valgt foto fremfor maleri.

– For det første var det vanskelig å få fred til å male her hjemme når jeg skulle innpasse det i praksis og familieliv. Når man maler, må man være konsentrert over lang tid uten avbrytelser. Derfor innredet jeg mørkerom i vaskekjelleren og gikk ut og fotograferte, gjerne i skumringen. Å fotografere er å arbeide i øyeblikket og ta kjappe beslutninger. Det liker jeg. Jeg kan godt vente lenge til det oppstår en slik situasjon – hvis det kreves – men så er øyeblikket der. Slik er det ikke i maleriet. Derfor passer foto mitt gemytt bedre, sier hun og forteller at hun – når lyset og været innbyr til det

– kan kaste seg i bilen for å kjøre til nærmeste vann og ta bilder i tordenvær.

SOMMERAKADEMIET I SALZBURG •

Vi kommer tilbake til hennes kontinentale bakgrunn og lurer på om motivvalg og tematisering fortsatt er påvirket av barndom og ungdom utenfor Norge. – Holder du fortsatt kontakt med Østerrike og Tyskland som gjør at du ikke «bare» er norsk? Da forteller hun at hun de siste 20 årene har deltatt på Sommerakademiet i Salzburg, som ble opprettet av maleren Kokoscka i 1956 under navnet «Die Schule des Sehens». En skole som skulle gi kunstinteressert mennesker anledning til å dyrke sine interesser i sommerferien.

– De første årene tok jeg kurs innen maling, men på 2000-tallet har jeg satset på fotografi. Lærerne kommer fra hele verden, så det er mange impulser å ta med seg. Min favoritt er kanskje

Katharina Sieverding som bor og arbeider både i Berlin, Düsseldorf og Wien – og satser på mange teknikker og gjerne store formater. Jeg pleier å bo midt i sentrum og har kunnet gå ned trappen og ut i det myldrende folkelivet, der motivene står i kø til alle døgnets tider. En ønskesituasjon for en fotograf, avslutter Annelise Kirsebom som satser på en tur til Salzburg også denne sommeren.

Reidun Stenvik